

1. หลักการและเหตุผล

แพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ตามสถิติของศูนย์สารสนเทศ กรมปศุสัตว์ ปี 2562 พบว่ามีจำนวนแพะ รวม 832,533 ตัว เกษตรกร รวม 65,850 ราย กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์เขตและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดต่างๆดำเนินการขับเคลื่อนเครือข่ายเกษตรกรเลี้ยงแพะตั้งแต่ ปี 2552 จนปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะ จำนวน 501 กลุ่ม ชมรมแพะระดับจังหวัด 64 ชมรม เครือข่ายแพะระดับเขต 9 เครือข่าย ซึ่งกรมปศุสัตว์สามารถขับเคลื่อนงานส่งเสริมผ่านสถาบันเกษตรกรดังกล่าวในด้านต่างๆได้แก่ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้การจัดการฟาร์ม การลดต้นทุน การจัดทำแผนผลิตและการตลาด การแปรรูป ส่งเสริมการตลาดการของบประมาณจากแหล่งทุน (งบ.จังหวัด งบกลุ่มจังหวัด งบ.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น) ตลอดจนเป็นเป้าหมายเกษตรกรที่หน่วยงานศูนย์ทางวิชาการร่วมบูรณาการไปดำเนินงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ฟาร์มปลอดโรค ฟาร์มมาตรฐานด้านอาหารสัตว์ การปรับปรุงพันธุ์ การผสมเทียม เป็นต้น

นอกจากนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญในด้านการตลาดนำการผลิตการส่งเสริมพัฒนาการสร้างเครือข่ายของสถาบันเกษตรกรและเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถแลกเปลี่ยนพึ่งพากันเองได้ในด้านวิชาการ การจัดการเรียนรู้ การตลาด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการโครงการนี้เพื่อการพัฒนาการผลิตแพะในระดับฟาร์มเกษตรกรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจวิเคราะห์ และขับเคลื่อนเครือข่ายการผลิต การแปรรูป การตลาดแพะในลักษณะกลุ่ม/ชมรม/เครือข่ายและระดับกลุ่มจังหวัดและระหว่างจังหวัดให้มีความเข้มแข็ง
2. เพื่อพัฒนาฟาร์มเกษตรกรแกนนำ และเกษตรกรเครือข่ายด้านการผลิต การตลาดเป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงแพะแก่เกษตรกร
3. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ระบบการผลิต การตลาดแพะของฟาร์มเกษตรกร

3. เป้าหมาย

1. อบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร 324 ราย
2. มีเครือข่าย (หรือชมรม) ด้านการผลิตและการตลาดแพะ ระดับจังหวัด จำนวน 55 จังหวัด

4. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ สนง.ปศุสัตว์เขต รวม 8 เขต และ สนง.ปศุสัตว์จังหวัด รวม 55 จังหวัด ดังนี้

1. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 1 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท สระบุรี อ่างทอง และปทุมธานี รวม 7 จังหวัด

2. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 2 ได้แก่ สระแก้ว ระยอง ชลบุรี นครนายก และ ฉะเชิงเทรา รวม 5 จังหวัด
3. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 4 ได้แก่ บึงกาฬ หนองคาย ร้อยเอ็ด เลย หนองบัวลำภู มหาสารคาม นครพนม สกลนคร และ ขอนแก่น รวม 9 จังหวัด
4. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 ได้แก่ แพร่ น่าน แพร่ ลำพูน ลำปาง และ เชียงใหม่ รวม 6 จังหวัด
6. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้แก่ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ สุโขทัย ตาก อุทัยธานี กำแพงเพชร และ พิจิตร รวม 9 จังหวัด
7. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 7 ได้แก่ นครปฐม กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี และราชบุรี รวม 7 จังหวัด
8. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 8 ได้แก่ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ระนอง กระบี่ พังงา ตรัง และพัทลุง รวม 7 จังหวัด
9. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่สำนักงานปศุสัตว์เขต 9 ได้แก่ สตูล สงขลา ปัตตานี นราธิวาส และยะลา รวม 5 จังหวัด

5. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

1. กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ (กสส.) ร่วมจัดทำโครงการ แผนปฏิบัติงานกับหน่วยงานภูมิภาค
2. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมายดำเนินการ
  - 2.1 สํารวจข้อมูลการผลิต การแปรรูป และการตลาดรวมทั้งองค์ความรู้/ภูมิปัญญาการผลิตเลี้ยงแพะของเกษตรกรในพื้นที่ และจัดทำเป็นเอกสารรายงานส่งกรมปศุสัตว์
  - 2.2 ขับเคลื่อนกลุ่ม/ชมรม/เครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิต – การตลาดแพะในจังหวัด โดยดำเนินการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนข้อมูลการผลิตและการตลาด รวบรวมรายชื่อเกษตรกร ข้อมูลการผลิตการตลาดของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการผลิตและการตลาดของกลุ่มและชมรมแพะของจังหวัด ตลอดจนดำเนินกิจกรรมอื่นๆที่เพิ่มความเข้มแข็งแก่กลุ่ม/ชมรม/เครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะ
  - 2.3 ดำเนินกิจกรรมเพิ่มมูลค่าผลผลิต/แปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยการสนับสนุนส่งเสริมเครือข่ายเกษตรกรให้จัดทำแผนและดำเนินการนำผลิตภัณฑ์ไปแสดงที่งานแพะแห่งชาติ ได้แก่ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดที่ได้รับมอบ
  - 2.4 อบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกร
  - 2.5 สนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิตโดยการปลูกพืชอาหารสัตว์ที่มีผลผลิตสูงและคุณภาพดี เพิ่มมูลค่าโดยแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ตลอดจนส่งเสริมการบริโภคและการตลาดเป็นต้น
3. สำนักงานปศุสัตว์เขต

3.1 จัดประชุมชี้แจงติดตามประเมินผลแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในเขต จัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาและระดับเขต จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนด้านการผลิตและการตลาดของกลุ่ม/ชมรมจังหวัด/เครือข่ายเขตร่วมกับสนง.ปศุสัตว์จังหวัด และแจ้งตัวแทนกองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ไปร่วมประชุมด้วย

3.2 ส่งรายงานผลการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการด้านการผลิตและการตลาดของกลุ่ม/ชมรมจังหวัด/เครือข่ายเขต เป็นรายเดือน ให้กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ เพื่อจะสรุปเป็นรายงานความก้าวหน้าการขับเคลื่อนพัฒนาและ เสนอกรมปศุสัตว์ ต่อไป

3.3 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยขับเคลื่อนชมรม/เครือข่ายรวมทั้งสำรวจ องค์ความรู้/ภูมิปัญญาการจัดการแพะในพื้นที่

3.4 สนง.ปศข. 4 ดำเนินการจัดกิจกรรมขับเคลื่อนแพะเขต 4 ในงานเกษตรอีสาน ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะเกษตรฯ โดยดำเนินงานกิจกรรมย่อย ได้แก่ จัดเสวนาเครือข่ายแพะพื้นที่เขต 4 จัดนิทรรศการ จัดประกวด/สาธิตพันธุ์แพะ และผลิตภัณฑ์จากแพะ เป็นต้น

3.5 ประสานกลุ่ม/ชมรมแพะจังหวัดต่าง ๆ นำผลิตภัณฑ์แพะไปแสดงสาธิต และจำหน่ายในงานแพะแห่งชาติครั้งที่ 17

4. ให้ทุกหน่วยงานสรุปข้อมูล สถานการณ์แพะในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่ม/ชมรม/เครือข่าย ฟาร์มสาธิต ฟาร์มปลอดโรค ฟาร์มมาตรฐาน ฟาร์มกระจายพันธุ์แพะ องค์ความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลการตลาด – ราคา (พันธุ์สัตว์/ผลิตภัณฑ์/สัตว์มีชีวิตเพื่อบริโภค) เป็นต้น ขึ้นเผยแพร่ในเว็บไซต์ของหน่วยงาน

5. กรมปศุสัตว์ (ก.ส.ส.) พิจารณาสับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม สำหรับกิจกรรมที่แก้ไขปัญหาเร่งด่วนของเกษตรกร ซึ่งเป็นข้อสรุปจากเวทีประชุม เครือข่ายระดับเขต แต่ละเขต

6. แผนการปฏิบัติงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาการดำเนินการ				หน่วย	จำนวน	หน่วยงานที่ดำเนินงาน
	ต.ค. - ธ.ค.62	ม.ค. - มี.ค.63	เม.ย. - มิ.ย.63	ก.ค. - ก.ย.63			
1.จัดประชุมชี้แจงติดตามประเมินผลแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในเขต	↔			↔	ครั้ง	2	- สนง.ปศข. กับ กสส.
2. อบรม และถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร 52 จังหวัด		↔			ราย	324	- สนง.ปศจ. 52 จังหวัด และ สนง.ปศข. 1,2,4,5,6,7,8 และ9

3.จัดประชุมสัมมนา เจ้าหน้าที่-เกษตรกร และผู้เกี่ยวข้อง ประมวลองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นฯ ละ 1 ครั้ง	←—————→				ครั้ง	8	- สนง.ปศข.ที่ 1, 2 , 4 ,5, 6, 7, 8 และ 9
5 .กร ม ฯ (ก ส ส .) พิจารณาสนับสนุน งบประมาณเพิ่มเติม แก้ปัญหาเร่งด่วนของ เกษตรกร	←————→				ครั้ง	1	- สนง.ปศข. : และจังหวัดที่ เสนอ จาก ข้อสรุปในเวที ประชุม เครือข่าย ระดับเขต
กิจกรรม	ระยะเวลาการดำเนินการ				หน่วย	จำนวน	หน่วยงานที่ ดำเนินงาน
	ต.ค. - ธ.ค.62	ม .ค .- มี.ค.63	เม .ย .- มิ.ย.63	ก .ค .- ก.ย.63			
6. ให้ทุกหน่วยงาน สรุ ป ขั อ มู ล สถานการณ์แพะใน พื้นที่ขึ้นเผยแพร่ใน เว็บไซต์ของหน่วยงาน	←—————→				ครั้ง	1 ครั้ง/ เดือน/ทุก หน่วยงาน	สนง.ปศข 8 แห่ง /สนง.ปศจ 55 แห่ง
7.กสส.ติดตามนิเทศ งานและเก็บข้อมูล วิชาการ/ภูมิปัญญา ท้องถิ่น	←————→				ครั้ง	8	กสส.

7. งบประมาณ เป็นเงิน 1,060,400 บาท

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบข้อมูลสถานการณ์การผลิต การแปรรูปและการตลาดแพะ ในระดับกลุ่ม/ชมรม/
เครือข่ายในพื้นที่จังหวัด พื้นที่เขตและภูมิภาค

2. มีข้อมูลองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการจัดการฟาร์มแพะ จากฟาร์มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ในจังหวัดต่างๆ ที่อาจทำเป็นข้อมูลวิชาการสามารถนำไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์ต่อไป
3. ทราบผลการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของเกษตรกร การพัฒนาการทำงานเครือข่าย และต้นทุนระดับฟาร์มขนาดต่างๆ สามารถประมวลเป็นผลงานวิชาการ